

Hallintovaliokunta / tarvittaessa muut valiokunnat / vapaa jakelu
Eduskunta

TESTAMENTTIREKISTERI JA KUOLINILMOITUKSEN POSTITUS VIRAN PUOLESTA

Hallintovaliokunnan kokoukseen / muut asiat

Jos hallintovaliokunta näkee tarpeelliseksi, niin tämän asiakirjan voi vapaamuotoisesti käsitellä hallintovaliokunnan kokouksen ”Muut asiat” käsittelyssä tai sitten vain yleisesti kokouksen ulkopuolella.

Jos lukijalla on halua kysyä yksityiskohtaisemmin, niin www-sivulta www.jukkarannila.fi löytyy yhteystietoni.

Asiatunnus

Minulla alkaa olla satoja itse kirjoitettuja asiakirjoja, joten niitä on pakko jotenkin merkitä.

Jos lukija haluaa tarkempaa tietoa ja tausta-asiakirjoja, niin kannattaa mainita EDK/2, niin löydän oikean kansion nopeammin.

Ei puoluesidonnaisuutta

Tämä asiakirja ei edusta minkään Eduskunnassa edustetun puolueen virallista tai epävirallista kantaa. Tämä on yksittäisen kansalaisen yksittäinen lausunto vapaaseen käsittelyyn.

Asian käytännöllinen tausta

En itse ole ollut oikeusistuimessa käsittelemässä testamentista tai testamentin epäselvyyksistä johtuvaa oikeudellista riitaa.

Itseäni suuresti hämmästytti tieto, että joissain maissa testamentteja on voinut rekisteröidä jo vuosikausia. Tästä ihmettelystä lähdin asiaa hieman tutkimaan tarkemmin.

Testamenteista on kuitenkin riideltä. Korkeimman Oikeuden (KKO) ennakkopäätösten rekisterissä on hyvin paljon merkintöjä testamenttiriidoista.

<http://www.finlex.fi/fi/oikeus/kko/kko/>

Hakusana: testament*

Hakuosumia 416 kpl

Haku tehty 17.11.2008

Ja täytyy tietysti muistaa, että jokaista Korkeimman Oikeuden (KKO) ennakkopäätöstä kohden on lukuisa joukko hylättyjä valituslupia, joten testeinteista johtuvaa oikeudellista riitelyä on ollut hyvin paljon.

Euroopan Unionin Komission valmistelutyö

Komission suunnasta on vuonna 2005 ollut aiheesta vihreän kirjan yhteydessä julkinen kuuleminen (Bryssel 1.3.2005, KOM(2005) 65 lopullinen ¹). Tähän lisäksi vielä vapaamuotoinen asiakirja (1.3.2005 SEC (2005) 270 ²), joka on tosin ranskaksi, mutta englannin kielen taitoinen voi lukea ainakin otsikoita.

Vuoden 2005 jälkeen

Vuoden 2005 vihreän kirjan jäljiltä en ole löytänyt muita KOM- tai SEC-asiakirjoja koskien testamentteja Komission asiakirjarekisteristä, joka on julkinen kaikille.

Kyselyt Euroopan Unionin Komission suuntaan

Komission puolesta heillä on kysymysmahdollisuus kansalaisille ja olenkin sieltä muutamaan kertaan kysynyt heidän aikatauluistaan.

Komission puolesta on vastannut oikeuteen, vapauteen ja turvallisuuteen liittyviin asioihin vastuullinen pääosasto (Directorate-General for Justice, Freedom and Security).

Tämän pääosaston (Directorate-General) sisällä on ryhmiä ja tästä asiasta vastaava yksikkö on seuraava:

JLS.E.2 Civil Justice ³

Tästä yksiköstä on vastattu useamman kerran kysymykseeni, ja Komissio kirjaa ja numeroi nämä vastaukset yksiköittäin, oletettavasti aikajärjestyksessä.

JLS-C1 (2006) D/10732, 3. elokuuta 2007

JLS-E2 D/2008/16606, 22. lokakuuta 2008

JLS-E2/ D (2008) 19115, 25. marraskuuta 2008

Nämä viestit ovat liitteenä.

Kuten yleensä säädöshankkeilla, niin aikataulu venyy, koska vastaan tulee kaikenlaisia huomioitavia tekijöitä yms.

Kuten vastauksista näkyy, niin Komission suuntaan kannattaa olla yhteyksissä tammikuun 2009 jälkeen.

Käsittely Suomessa

Lakivaliokunnan ⁴ lausunto 22/2005 vp

11. marraskuuta 2005 lakivaliokunnan lausunnossa ei ole ainakaan erityisesti

1 Tästä osoitteesta voi ladata asiakirjan KOM(2005) 65 lopullinen, usealla EU:n virallisella kielellä

<http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/recherche.cfm?CL=fi>

2 Tästä osoitteesta voi ladata asiakirjan SEC(2005) 207, joka on kylläkin ranskan kielellä

<http://ec.europa.eu/transparency/regdoc/recherche.cfm?CL=fi>

3 http://ec.europa.eu/staffdir/plsql/gsys_www.branch?pLang=EN&pId=545&pDisplayAll=0

4 http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/lavl_22_2005_p.shtml

merkintöjä testamenttirekisteristä.

E-kirjelmä⁵ oikeusministeriöstä 75/2005 vp

Tässä E-kirjelmässä 75/2005 vp (Oikeusministeriö 19. syyskuuta 2005, OM2005-00258) ei varsinaisesti viitata testamenttirekisteriin, vaan todetaan yleisesti käynnissä olevan laaja kuuleminen.

Kansallinen lainsäädäntö

E-kirjelmässä 75/2005 vp todetaan vuoden 2005

Perimystä koskevat kansainvälis-yksityisoikeudelliset säännökset ovat perintökaaren 26 luvussa (1228/2001).

Suomi on lisäksi osapuolena Suomen, Islannin, Norjan, Ruotsin ja Tanskan välisessä perintöä, testamenttia ja pesänselvitystä koskevassa sopimuksessa (SopS 21/1935). Neuvostoliiton kanssa tehdyssä oikeusapusopimuksessa (SopS 48/1980) ja Puolan kanssa tehdyssä oikeusapusopimuksessa (SopS 68/1981) on määräys mm. siitä, milloin testamentti on katsottava muodollisesti päteväksi. Suomi on myös osapuolena testamentin muotoa koskevien lakiristiriitojen ratkaisemiseksi Haagissa vuonna 1961 tehdyssä yleissopimuksessa (SopS 77/1976).⁶

Varsinaisesti tätä kautta ei ole tullut mainintaa tai sovellettavaa lainsäädäntöä testamenttirekisterin perustamisesta.

Oikeusministeriön valmistelutyö

Oikeusministeriössä on vireillä⁷ säädöshanke ”EU-säädös perintö- ja testamenttioikeudesta”.

Säädöshankkeen www-sivuilla todetaan seuraavaa:

”

3. Keskeinen sisältö

Vihreän kirjan tarkoituksena oli kysyä jäsenvaltioiden ja muiden kuultavien tahojen näkemyksiä kysymyksistä, jotka koskevat kansainvälistä toimivaltaa, sovellettavaa lakia, tunnustamista ja täytäntöönpanoa perintöä tai testamenttia koskevissa asioissa, perintötodistusta ja testamenttirekisteriä.

”

ja

”

6. Aikataulu

Asetusehdotus annettaneen vuoden 2008 lopussa. Eurooppa-neuvosto on katsonut, että säädöksen tulisi olla valmis viimeistään 2011.

⁵ <http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/vex3000.sh?TUNNISTE=E+75/2005>

⁶ <http://www.finlex.fi/fi/sopimukset/sopsteksti/>, valtiosopimukset voi hakea täältä numeron ja vuoden perusteella.

⁷ <http://www.om.fi/Etusivu/Vireilla/Saadoshankkeet/Henkiloperhejaperintooikeus/1145624728520> (18.11.2008)

”

Johtopäätös: Suomessa odotetaan asetusehdotusta

Tässä vaiheessa näyttäisi siltä, että Suomessa todellakin odotetaan säädösehdotusta Komission suunnasta. Kyseinen säädösehdotus tai jokin muu aiheesta kertova asiakirja olisi tulossa tammikuun 2009 jälkeen.

PÄÄMIEHEN KUOLEMAA KOSKEVAN TIEDON VÄLITTYMINEN

Oikeusasiamies on antanut 8. lokakuuta 2008 lausunnon ⁸ (Dnro 422/2/07) koskien päämiehen kuolemaa koskevan tiedon välittymisestä.

Lausunnon johdosta on pyydetty Sosiaali- ja terveysministeriötä antamaan vastauksen 31.12.2008 mennessä, tiedoksi lausunto on mennyt Oikeusministeriölle ja Väestörekisterikeskukselle.

Oikeusasiamiehen lausunnossa (Dnro 422/2/07) todetaan seuraavaa:

Espon maistraattiin niin ikään 12.12.2006 tekemälläni tarkastuksella (tarkastuspöytäkirja dnro 4090/3/06) tietoon saatettiin, että tiedot edunvalvonnassa olleiden henkilöiden kuolemasta välittyvät automaattisesti maistraattien holhousrekisteriin väestötietojärjestelmästä, johon ne ilmoitetaan esimerkiksi sairaaloista. Maistraatti ei kuitenkaan automaattisesti ilmoita kuolemasta edunvalvojalle, joskin maistraatin edustajat pitivät mahdollisena toteuttaa sellainen järjestely, jossa maistraatti ilmoittaisi asiasta edunvalvojalle siitä itse tiedon saatuaan.

Ongelmana päämiehen kuolemaa koskevan tiedon välittyminen edunvalvojalle

Mielenkiintoinen yksityiskohta on, että Oikeusasiamies pyytää Sosiaali- ja terveysministeriön lausuntoa aiheesta.

Mutta tosiaan ongelma on edunvalvojan kannalta ymmärrettävä, jos on useampi henkilö edunvalvonnassa, niin tällöin ilmoitus itse kunkin edunvalvonnassa olevan henkilön tietojen automaattinen päivittäminen monesti toiveissa.

YHTEINEN ONGELMA KUMMASSAKIN TAPAUKSESSA

Edunvalvojan toiminnan aloitus päämiehen kuoleman jälkeen

Eli kerraten. Edunvalvojat haluaisivat automaattisesti ilmoituksen viran puolesta heti edunvalvonnassa olevan henkilön kuolemasta.

Testamentin toimeenpano (päämiehen) kuoleman jälkeen

Taas testamentin toimeenpanon jälkeen henkilön kuolema aiheuttaa tarpeen etsiä testamenttia – tietysti edellyttäen testamentin olemassaoloa.

Katsaus oikeustapauksiin

⁸ <http://www.eduskunta.fi/eoaratkaisut/eoae+422/2007>

Joissain oikeustapauksissa on ongelmia seuraavissa tekijöissä:

- testamentin viimeisin pätevä kappale
- viimeisintä testamenttia edeltävät kappaleet
- testamenttien peruminen ja perumisten järjestys
- testamentin epäselvyydet
- testamentin allekirjoituksen epäselvyys
- testamentin todistajien pätevyys
- epäily testamentin tekijän oikeustoimikelpoisuudesta
- testamentin toimeenpanijan merkintä
- oikeus aloittaa testamentin toimeenpano.

Käytännössä voidaan tarvita henkilön kuolintodistus, että voidaan aloittaa kyseisen henkilön testamentin toimeenpano.

HALLITUKSEN ESITYS HE 89/2008 vp⁹

Suomessa voidaan todeta olevan hyvin toimiva ja edistyksellinen väestötietojärjestelmä, koska varsinaisesti ei enää ole käytetty erityisiä väestötietojen laskijoita, jotka kulkevat Suomen asuntoja ja kiinteistöjä läpi laskien henkilöiden lukumäärää. Monessa muussa maassa on vielä käytössä tämä perinteinen väestölaskennan muoto.

Itse ehdottaisin, että väestötietojärjestelmän uudistuksen yhteydessä katsotaan läpi yleisen edunvalvojan ilmoitus ja testamenttirekisterin mahdollisuus.

Tässä kohtaa on hyvä huomauttaa, että hallituksen esitys (HE 89/2008 vp) Eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista menee hallintovaliokunnan¹⁰ käsittelyn alaisena.

11. marraskuuta 2005 lakivaliokunnan lausunnossa¹¹ ei ole ainakaan erityisesti merkintöjä testamenttirekisteristä.

Tietysti voi todeta, että aina ei ole helppo sanoa, että kuinka monen valiokunnan pitäisi asiaa käsitellä.

Ja jos käsitellään edunvalvojan osalta päämiehen kuolemasta johtuvia ilmoituksia, niin herää kysymys, että pitääkö asiassa vielä sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan antaa lausuntoa.

REKISTERIEN VERTAILU KUOLINILMOITUSTEN MUKAISESTI

Ilmoitus päämiehen kuolemasta, päivittäiset eräajot

Päämiehen kuolemasta tehtävästä ilmoituksesta viran puolesta ja automaattisesti voi todeta, että kyseessä taitaa olla tietoteknisesti ajatellen päivittäinen eräajo, jossa kuolinilmoitukset ajetaan väestötietojärjestelmän ja holhousrekisterin vertauksena.

⁹ <http://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2008/20080089>

¹⁰ <http://www.eduskunta.fi/triphome/bin/vex3000.sh?TUNNISTE=HE+89/2008>

¹¹ http://www.eduskunta.fi/faktatmp/utatmp/akxtmp/lav1_22_2005_p.shtml

Väestörekisterikeskuksen holhousasioiden rekisterin ¹² rekisteriselosteen ¹³ mukaan holhousasioiden rekisterin tietosisältö on seuraava:

Päämiehen nimi, **henkilötunnus**, kotikunta ja osoite
Tieto päämiehen toimintakelpoisuuden rajoittamisesta
Tieto päämiehen edunvalvojasta
Edunvalvojan nimi ja **henkilötunnus**
Kunnan yleisen edunvalvojan nimike ja muun palveluntuottajan yleisen edunvalvojan nimike
Edunvalvojan osoite
Edunvalvojan tehtävä
Holhousviranomainen, joka valvoo edunvalvojan toimintaa
Viranomainen, joka on antanut edunvalvojan määräämistä, edunvalvojan tehtävää tai toimintakelpoisuuden rajoittamista koskevan päätöksen
Valtuuttajan nimi, osoite, kotikunta sekä **henkilötunnus** tai sen puuttuessa syntymäaika
Valtuutetun, (toissijaisen valtuutetun) tai varavaltuutetun nimi ja osoite sekä henkilötunnus tai sen puuttuessa syntymäaika
Valtuutetun, (toissijaisen valtuutetun) tai varavaltuutetun tehtävän alkamis- ja lakkaamisajankohta sekä tehtävän alkamisen ja lakkaamisen peruste
Viranomainen, joka on vahvistanut edunvalvontavaltuutuksen
Holhousviranomainen, joka valvoo valtuutetun toimintaa
Valtuutetun toiminnan valvonnan lopettaminen edunvalvontavaltuutuksesta annetun lain 39 §:n 3 momentin nojalla
Tieto, mikäli valtuutus on vahvistettu vain osittain

Sinänsä päivittäinen eräajo mahdollisesti menisi seuraavalla tavalla

kuolinilmoitukset yhdeltä päivältä, rekisteriote
==>
kuolinilmoituksen henkilötunnus
==>
holhousasioiden rekisterin henkilötunnus
==>
edunvalvojan henkilötunnus
==>
tietojen jakelu eri maistraatteihin henkilötunnusten perusteella
==>
maistraatin päivittäinen lista kuolinilmoitusten perusteella
==>
ilmoitus viran puolesta edunvalvojille.

Tietysti edellä oleva kuvaus on vain hyvin yksinkertainen kuvaus, sillä oikea tietojärjestelmän toteutus vaatii useita kymmeniä tietokonekäskyjä.

¹² <http://www.vaestorekisterikeskus.fi/vrk/home.nsf/pages/DDADE5EE78BF5AFAC225720B0033F55F>

¹³ [http://www.vaestorekisterikeskus.fi/vrk/files.nsf/files/7502F9948C58B184C225743200464E83/\\$file/Hollen_rekisteriselo ste_0408.pdf](http://www.vaestorekisterikeskus.fi/vrk/files.nsf/files/7502F9948C58B184C225743200464E83/$file/Hollen_rekisteriselo ste_0408.pdf)

TESTAMENTTIREKISTERI UUTENA REKISTERINÄ

Testamenttirekisterin laatiminen on toisaalta toisenlainen tehtävä, koska siinä tulee vastaan muita tekijöitä.

Perusmalli?

Ensinnäkin tulee vastaan, että voisiko testamenteilla olla erilaisia perusmalleja, jotka voisi täyttää määrämuotoisena lomakkeella.

Jos testamenteilla on erilaisia valmiita perusmalleja, niin tällöin herää kysymys, että voisiko tällaiset määrämuotoiset testamentit laittaa testamenttirekisteriin suoraan sähköisinä merkintöinä ja käytännössä testamentin laatijalle tulisi käytännössä oikeaksi todistettu tulostettu paperikopio suoraan järjestelmästä.

Tietysti herää hyvin paljon tietoturvaan liittyviä kysymyksiä, jos testamentteja on suoraan talletettu määrämuotoisena sähköisinä merkintöinä sähköiseen testamenttirekisteriin.

Yksi mahdollisuus on, että määrämuotoisen testamentin voi tehdä sähköisellä lomakejärjestelmällä, jonka jälkeen voi tulostaa paperikopion määrämuotoisesta testamentista. Tämän jälkeen voisi käydä maistraatissa (ehkä tämä tehtävä sopii heidän hallintoonsa) ja saada tunniste omalle testamentilleen, ja paperikopio testamentista jäisi maistraatin välitettäväksi eteenpäin.

Sähköinen tunniste testamentille?

Mahdollisesti testamentin sisältö ei olisi sähköisenä merkintöinä jossain tietojärjestelmässä, mutta testamentilla olisi tunniste kyseisessä tietojärjestelmässä. Yksi mahdollisuus on, että testamentti suljetaan maistraatissa todistetusti kirjekuoreen ja kirjekuoreen päällimmäiseksi tulee testamentin tunniste.

Vapaamuotoisissa testamenteissa todistettu sulkeminen kirjekuoreen maistraatissa ja kirjeen merkintä testamentin tunnisteella voisi olla hyvinkin kätevä ratkaisu.

Jos lähdetään siitä, että vapaamuotoisissa testamenteissa oikeellisuuden huolehtiminen on testamentin laatijan vastuulla, niin maistraatin tehtäväksi jäisi lähinnä kopion todistettu vastaanottaminen ja rekisteröinti.

Testamenttitunnusten päivittäinen eräajo

Sinänsä testamenttitunnusten päivittäinen eräajo mahdollisesti menisi seuraavalla tavalla

kuolinilmoitukset yhdeltä päivältä, rekisteriote

==>

kuolinilmoituksen henkilötunnus

==>

testamenttirekisterin henkilötunnus

==>

testamenttien järjestysnumerot, viimeisin voimassaoleva testamentti

==>

tietojen jakelu eri maistraatteihin henkilötunnusten perusteella

==>

maistraatin päivittäinen lista kuolinilmoitusten perusteella

==>

ilmoitus viran puolesta peruskirjoitusta ja testamentin toimeenpanoa varten.

Tietysti edellä oleva kuvaus on vain hyvin yksinkertainen kuvaus, sillä oikea tietojärjestelmän toteutus vaatii useita kymmeniä tietokonekäskyjä.

Testamentin määrämuotoisuuden vahvistaja?

Toisaalta Suomessa ei ole kaupanvahvistajien tavoin vastaavaa testamentin vahvistajaa, joka huolehtisi testamentin määrämuotoisuudesta.

Testamentin vahvistajan lainsäädäntö ja testamentin vahvistajien rekisterin luominen olisi jälleen kerran yksi lainsäädännöllinen ja hallinnollinen ponnistus, ja kyseisen järjestelmän toiminen oikeasti käytännössä olisi osaksi arvoitus ja todellinen toimivuus selviäisi mahdollisesti vasta Korkeimman oikeuden ennakkopäätöksien myötä.

Jälleen yksi uusi tehtävä valtiolle?

Suomalaisten perisynti on valtiokeskeisyys, eli aina keksitään uusia tehtäviä, joita voisi valtio hoitaa.

Omasta mielestä järjestelmän pitäisi pystyä kannattamaan itse itsensä testamentin vahvistamisesta perityillä maksuilla. Tällöin valtion tehtävä olisi kerätyillä maksujen voitoilla pitää kyseistä sähköistä rekisteriä yllä ja arkistoida testamenttien oikeaksi todistettuja kopiota.

Uusi tehtävä perunkirjoitukseen?

Rekisteröity testamentti olisi luonnollisesti uusi tehtävä perunkirjoitukseen, eli siinä yhteydessä pitää käydä läpi rekisteröidyt testamentit.

Rekisteröityjen testamenttien keskusarkisto?

Varsinaisesti rekisteröityjen testamenttien keskusarkisto ei ehkä muodostuisi liian suureksi, koska aina vuosittain poistuisi jokin määrä testamentteja pois arkistosta testamenttien toteuttamisen jälkeen.

Kun rekisteröidyn testamentin voimassaolo lakkaa hyväksytyyn perunkirjoituksen jälkeen tai testamentin toimeenpanon jälkeen, niin silloin on tultava ilmoitus rekisteröityjen testamenttien keskusarkiston, että testamentti on toteutettu.

Tällöin rekisteröityjen testamenttien keskusarkistosta poistuisi koko ajan lakanneita testamentteja.

Käytännössä voi todeta, että Suomesta löytyy varmaan jokin ratkaisu rekisteröityjen testamenttien keskusarkistolle. Vastaavalla tavalla Varastokirjasto on Kuopiossa ja Maanmittauslaitoksen arkisto Jyväskylässä, eli tilan voi löytää halvemmalla kuin pääkaupunkiseudulta. Tosin sijaintiratkaisu tietysti aiheuttaa taas yhden poliittisen kriisin, vaikka tässä tapauksessa ei siirrettäisi työntekijöitä, mutta yksikön

sijaintikunnan valinta aiheuttaa omat poliittiset vääntönsä.

Itse en lähtisi siihen, että maistraatit yksittäin säilyttäisivät testamenttien oikeaksi todistettuja kopioita, koska tämä aiheuttaisi uusia tilatarpeita paikallisissa yksiköissä ja yhdellä arkistolla voidaan antaa takuu kunnollisesta säilytyksestä, esim. tulipalo, tulva tai varkaus voitaisiin hallita tällöin paremmin. (Tulvan pelko tietysti johtuu kirjoittajan asuinmaakunnasta, jossa joka kevät pelätään jokien valtaisaa tulvimista laakeilla alueilla.)

Lisäksi yhdellä arkistolla saadaan huolehdittua oikeaksi todistetun testamentin kopioiden lähettäminen huomioiden testamentin osapuolten muuttaminen eri puolille Suomea.

Mahdollisesti Euroopan Unionin lainsäädännön kautta tulee tarvetta lähettää testamenttien oikeaksi todistettuja kopioita eri puolille Euroopan Unionia tai jonkin valtioiden välisen sopimusjärjestelmän jäsenmaihin. Tällöin tulee tietysti vastaan rekisteröityjen testamenttien keskusarkiston työntekijöiden kielitaito, joka ehkä voidaan taata paremmin yhdellä Suomen testamenttien keskusarkistolla.

Kansallinen tunnus testamentille

Kuten tunnettua, niin Suomessa on käytössä henkilötunnus, jonka avulla voidaan yhdistellä useita erilaisia rekistereitä tavalla, josta George Orwell vain saattoi uneksia.

Lähdemme kuitenkin siitä, että tietosuojavaltuutettu ja muut tietosuojasta vastuulliset tahot sekä tietosuojasta kiinnostuneet (etu)järjestöt saavat oman lausuntonsa antaa. Oletuksena tietysti tässä vaiheessa, että lausunnoilla on jotain merkitystä.

Oma ajatus tässä vaiheessa, että testamenttitunnuksessa pitäisi olla ainakin seuraavaa sisältöä:

Maatunnus (Suomen tunnus ISO 3166¹⁴ mukaisesti)
Juokseva suomalainen numero testamentille
Henkilötunnus
Testamentin järjestysnumero kyseisellä henkilöllä
Testamentin rekisteröintipäivämäärä
Mahdollisen testamentin toimeenpanijan tunniste

Testamenttien järjestysnumerot

Testamentin järjestysnumero on mielestäni perusteltu, koska uusi testamentti yleensä kumoaa vanhan testamentin. Tällöin tietysti tulee myös vastaan päivämäärä.

Mahdollisesti voi syntyä tilanne, jossa sama henkilö tekee kahdessa eri maassa toisensa kumoavia testamentin, jolloin järjestysnumero ja päivämäärä on hyödyllistä tietosisältöä. Tällöinkin testamentin numerointi EU-numerolla pystyy välittämään tiedon kahden maan välillä kumottavasta testamentista.

Lisäksi rekisteröitäessä testamentti järjestysnumerolla ja päivämäärällä voidaan erityisesti merkitä kumottava(t) testamentti(t), jolloin oikeustapauksia ei syntyisi

¹⁴ http://www.iso.org/iso/country_codes

testamenttien järjestysnumeroiden ja epämääräisten kopioiden vuoksi.

Mahdollisen testamentin toimeenpanijan tunnistus?

Tietysti ei pitäisi luoda koko ajan uusia tietorekistereitä.

Itse pohdin, että voisiko testamentin toimeenpanijaksi laittaa esimerkiksi asianajotoimiston yleisesti ilman henkilötunnistetta. Tällöin tietysti tulee ongelmaksi, että jokin yritys voidaan lopettaa, ja jälleen syntyy uutta lainsäädäntöä kun pitää säätää järjestys yrityksen hoitamien testamenttien siirtämisestä uudelle yritykselle/yhteisölle.

Tietysti voisi pohtia, että voisiko käytännössä olla jokin julkisoikeudellinen yhteisö, jonka toiminta kantaisi itsensä kerättävillä maksuilla.

Mutta jälleen syntyy uutta lainsäädäntöä muodostettavasti julkisyhteisöstä, joka voisi olla tällainen yleinen testamentin toimeenpanija, joka aina valitsee sopivimman henkilön omasta henkilöstöstään.

Mutta aina tulee vastaan se tosiasia, että alun perin merkitty testamentin toimeenpanija ei olekaan käytettävissä oikeasti erilaisten syiden vuoksi, sairaus, maastamuutto, liiketoimintakielto, rikos, jne., jne.

Tietysti pelkona on, että syntyy jälleen jokin lainopillisen toimialan alaryhmä, joka rahastaa suuren maailman tapaan helposta toiminnasta. Tietysti pelättävä esimerkki on Yhdysvalloissa rehottava rankka rahastaminen jollain tietyllä asianajoteollisuuden osa-alueella; itse pitäisin Yhdysvaltojen asianajotoimintaa yhtenä sisältöteollisuuden muotona.

Euroopan Unionin testamenttitunniste?

Mahdollisesti EU:n lainsäädännön takia pitää olla seuraavia:
Maatunnus (EU:n käyttämät tunnuksset)
Juokseva eurooppalainen numero testamentille

Nähtäväksi jää, että tuleeko Euroopan Unionin jäsenmaiden välille yhteiseksi tunnukseksi jokin juokseva yhteiseurooppalainen testamenttinumero, tyylisiin EU-2345, eli EU:n testamenttirekisterin testamentti numero 2345, joka voisi olla taas esimerkiksi FIN-6452.

Testamenttikonventiot

Toisaalta voi syntyä tietysti jokin sekajärjestelmä ajan mittaan patenttijärjestelmää vastaavasti, jossa on patenttikonventio ja EU:n oma patenttikonventio. Mahdollisesti testamenttijärjestelmien vastaavuus ja tunnustaminen on taas yksi monimutkainen valtiosopimusjärjestelmän kokoelma useita erillisiä valtiosopimuksia.

Tällöin voi tulla tarvetta erillistä tietosisältöä, mutta tietysti liittovaltion tai federaation perustuvissa maissa tulee taas omia rekisterimerkintöjä. Tällöin pitää ehkä jättää useampiakin tyhjiä tietokenttiä odottamaan käyttöä.

Euroopan Unionin testamenttitunnusten välityspalvelu

Noin käytännössä voi käydä niin, että Euroopan Unionin pitää järjestää yksi hallinnollinen ja tekninen toimipiste, jossa myönnetään Euroopan Unionin testamenttitunnukset ja josta eri maiden tunnuksia verrataan toisiinsa Euroopan Unionin testamenttitunnuksella.

Ehkä voisi käyttää seuraavaa englannin kielistä termiä: European-wide succession/will identification number transfer service. Eli käytännössä yksinkertaisuudessaan järjestelmän läpi menee Euroopan Unionin testamenttitunnuksella välityksiä Euroopan Unionin jäsenmaiden välillä.

Komission suunnalla on IDABC-yksikkö ¹⁵, joka on näitä yhteensopivuusongelmia ja yhteensopivuusratkaisuja pohtinut jo vuosikausia. Eli asian ei pitäisi olla täysin tuntematon Komission suunnalla.

VÄESTÖREKISTERIIN UUSI ERILLISREKISTERI

Noin teknisesti voisi pohtia, että pitäisikö jälleen perustaa uusi erillisrekisteri, eli testamenttirekisteri.

Väestötietojärjestelmän ¹⁶ rekisteriselosteen ¹⁷ mukaan väestötietojärjestelmässä on merkittynä tietosisältönä edunvalvontaa ja toimintakelpoisuuden rajoitusta koskevat tiedot, joten testamenttirekisterin osalta voisi olla vain merkintä, että testamenttirekisterissä on merkintä tai ei ole merkintää (TOSI/EPÄTOSI tai 1/0).

Itse testamenttirekisterin voisi tällöin teknisesti rakentaa erillisenä rekisterinä, joka pitäisi rakentaa huomioiden Euroopan Unionin mahdollinen tuleva lainsäädäntö ja Euroopan Unionin jäsenmaiden kirjavat tietotekniset ratkaisut.

LAUSUNTOJA

Tietysti testamenttirekisterin huomiointi vaatii taas valtaisan lausuntokierroksen, koska tässä yksityisen antamassa lausunnossa ei ole mitään virallista sitovuutta.

Mutta lainsäätäjän tehtävä on huomioida mahdollinen tuleva lainsäädäntö ja nykyisen lainsäädännön tarkistuksien syyt.

LISÄTIETOJA TARVITTAESSA

Tarvittaessa aina voi ottaa yhteyttä ja kysyä lisää.

Ystävällisin terveisin,

Jukka Rannila
FM, YTS

LIITE

JLS.E.2 Civil Justice, vastauksia kysymyksiin

¹⁵ <http://ec.europa.eu/idabc>

¹⁶ <http://www.vaestorekisterikeskus.fi/vrk/home.nsf/pages/DDADE5EE78BFAAFAC225720B0033F55F>

¹⁷ [http://www.vaestorekisterikeskus.fi/vrk/files.nsf/files/9F61A6976B990D34C225713A00461318/\\$file/VTJrekisteriseloste.pdf](http://www.vaestorekisterikeskus.fi/vrk/files.nsf/files/9F61A6976B990D34C225713A00461318/$file/VTJrekisteriseloste.pdf)

LIITE: Komission yksikön JLS.E.2 Civil Justice (entinen C1) vastauksia

JLS-C1(2006)D/10732, 3. elokuuta 2007

Reference: JLS-C1(2006)D/10732

Dear Mr.Jukka Rannila,

Thank you for your e- mail. It's a pleasure for me to answer the questions you had asked.

- What is the real situation?

The Commission is working on successions matters and, for the time being, had held 5 meetings with the experts group created to study this subject. The last meeting was focused on the discussion about the register of the last wills (need, best type of register, content and so on).

- Will there be proposal by commission related to this issue?

Yes.

- And when the proposal will be presented?

According to our road map and the 2005 Action Plan of the Hague Programme , the Commission has planned to present a legislative proposal on this matter end 2008.

For further information don't hesitate to contact us again.

Yours sincerely,

Unit Civil Justice

JLS-E2 D/2008/ 16606, 22. lokakuuta 2008

reference: JLS-E2 D/2008/16606

Dear Mr Rannila,

Thank you for your interest in our work on a future instrument on successions and wills.

The Commission intends to submit a legislative proposal during the second term of 2009.

With kind regards,

Unit Civil Justice E2

JLS-E2/ D (2008) 19115, 25. marraskuuta 2008

reference: JLS-E2/ D (2008) 19115

Dear Mr. Rannila,

Thank you for your email of November 17th in which you enquire about the Commission's plans in the area of private international law of successions in general and the plans for implementation of a registry for last wills and testaments in particular. I am afraid that we are presently unable to provide you with an information package on this matter because it is not yet clear what shape a future registry system might take. We are currently working on an impact assessment report which will allow us to assess the benefits and consequences of such a European-wide registry of last wills and testaments. This report, which will be finished in January, will help determine the need for and the shape of any legislative action relating to a European-wide testaments registry. I would therefore kindly ask you to wait until the end of January for more information on this issue.

Kind regards,
E2 Civil Justice Unit